

Školní preventivní program

Školní rok 2024/2025

Úvod

Školní preventivní program je zaměřen na předcházení, včasné odhalení a intervenci všech forem rizikového chování, které se stává celospolečenským problémem. Týká se žáků staršího školního věku, ale objevuje se i u dětí mladšího školního věku.

Z našeho pohledu, pedagogů, je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky. Je nutné poskytnout žákům co nejvíce informací o problematice všech projevů rizikového chování. Tyto musí být podané přiměřeně k jejich věku a je třeba s nimi mluvit na toto téma i na neformální úrovni.

Nárůst různého rizikového chování, včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku je celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině, proto je důležité zahájit primární prevenci v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací, naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit.

Školní preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.

Charakteristika školy

Škola je úplná s prvním až devátým postupným ročníkem. Jedná se o spádovou školu, kterou navštěvují nejenom žáci z Měcholup, ale i z okolních vesnic. Jsme škola s právní subjektivitou. Náš Školní vzdělávací program „Tvořivá škola“ vychází z cílů základního vzdělávání formulovaných v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání. Poskytuje základní vzdělávání žákům 1. až 9. ročníku. Součástí školy je přípravná třída a školní družina (2 oddělení), která poskytuje zájmové vzdělání žákům prvního stupně a školní klub žákům druhého stupně. Škola má vlastní tělocvičnu, která je kromě vyučování tělesné výchovy využívána pro činnost kroužků, školní družiny, na divadelní představení, výchovné koncerty, vystoupení žáků. Máme specializovanou počítačovou učebnu připojenou na internet, učebnu fyziky, učebnu přírodopisu, hudebnu, novou cvičnou kuchyni, nové záchody, školní zahradu, minigolf, botanickou zahradu, letní altánek na výuku. Školní jídelna má kapacitu 200 obědů s počtem míst u stolů 47. Ve škole je důsledně pracováno s integrovanými žáky podle doporučení PPP a SPC Žatec, SPC Měcholupy.

Charakteristika žáků

Škola vzdělává různé typy žáků. Jak žáky běžné a nadané, tak také děti se SVP a různými stupni podpůrných opatření i zdravotním omezením. Část z nich pochází ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Odlišnosti psychických funkcí žáků se SVP se projevují v oblastech poznávání, myšlení a řeči, paměti, pozornosti, v oblasti emocí a motivace, volných vlastností a socializace, a proto tuto skupinu žáků chápeme jako velmi ohroženou SPJ.

Přípravnou třídu ZŠ navštěvují předškolní děti s odkladem školní docházky, s nerovnoměrným vývojem, poruchami pozornosti i děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Vytýčení rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování dětí a mládeže:

- Interpersonální agresivní chování – agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- Delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům – vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy a přečiny
- Záškoláctví a neplnění školních povinností
- Závislostní chování – užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- Rizikové sporty, rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- Spektrum poruch příjmu potravy
- Negativní působení sekt
- Sexuální rizikové chování

Primární prevence je prováděna systémově a kontinuálně, v optimálním případě se prevence a zdravý životní styl stávají přirozenou součástí života školy. Chápeme ji jako prostředek, kterým dětem naznačíme, jak zaujímat postoje a názory, jak argumentovat a diskutovat, jak přijímat a odmítat, jak se nebát říci svůj názor, jak se nebát říci NE!, jak si užít ve volném čase, jak pochopit sám sebe, jak poznat ostatní, jak hledat ty správné lidi a být správným člověkem mezi nimi.

Cíle programu

Cílem Školního preventivního programu (dále ŠPP) je tedy taková osobnost žáka, která bude „na svůj věk“ natolik zralá, že dokáže na problém ukázat, zkoumat ho, ptát se, srovnávat a pochopit ho, která bude schopna učinit rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví a umět nakládat se svým volným časem.

Naší snahou je, aby žáci navštěvovali školu rádi a beze strachu. Je pro nás důležité vytvořit pro ně důvěryhodné prostředí a pomáhat jim vytvářet pozitivní vazby mezi nimi i mezi učiteli a žáky. Stejně důležité je vychovávat odpovědnosti k sobě samému, ke své práci a ke svému okolí.

Hlavní váha při realizaci ŠPP leží na dobře spolupracujícím učitelském kolektivu, jeho průběžném vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování. Na hledání a uplatňování nových metod při práci s třídními kolektivy, jednotlivci i rodiči.

Strategie je zaměřena na všechny žáky přípravy a 1. - 9. ročníku základní školy se zvláštním přihlédnutím k žákům ze sociálně slabšího a málo podnětného prostředí a žákům s některými typy specifických vývojových poruch učení. Škola má přesně stanovené priority a cíle, kterých chce u svých žáků dosáhnout. Učitelé školy chtějí mj. dosáhnout toho, aby žák spolu s nimi a svými rodiči uměl překonávat případná znevýhodnění a rozvíjel své specifické zájmy, schopnosti a nadání. ŠVP směřuje školu k inkluzi. Mezi výchovně vzdělávací strategie patří využívání v třídnických hodinách komunitní kruh, cíleně budovat pozitivní klima třídy

nebo zapojovat do kolektivu třídy děti jiných národností a seznamovat žáky s jejich kulturou a zvyky.

Naším cílem je ukázat mladé generaci cestu ke zdravému a plnohodnotnému životu a eliminovat v co největší možné míře rizikové chování působící v současné době na děti a mládež.

CÍLE DLOUHODOBÉ (s výhledem na 5–6 let)

- ✓ zaměřené na žáky
  - pomáhat vytvářet žákům pozitivní vztahy, učit je spolupracovat v třídním kolektivu i mezi třídami navzájem
  - vychovávat žáky k pozitivním lidským hodnotám a postojům
  - posilovat zdravé sebevědomí
  - posilovat v žácích pocit sounáležitosti se školou
  - podílení se žáků na chodu školy, pomoc při pořádání školních akcí
- ✓ zaměřené na pedagogy
  - přijmout metody prevence jako nedílnou součást výchovně vzdělávacího procesu
  - zlepšit spolupráci a kontinuitu pedagogů v oblasti prevence
  - péče o pedagogy – předcházení syndromu vyhoření
  - mít vytvořené vhodné prostředí pro organizování společných akcí žáků, rodičů a pracovníků školy
- ✓ zaměřené na rodiče
  - získat rodiče pro užší spolupráci se školou
  - uskutečnit přednášky o problémech z dané tematiky
  - koordinovat aktivity školy, žáků, rodičů, organizací
  - zajistit dobrou informovanost rodičů (třídní schůzky, ŽK, nástěnka)

CÍLE STŘEDNĚDOBÉ (s výhledem na 2 – 3roky)

- ✓ zaměřené na žáky
  - pravidelné třídnické hodiny s programem (I. i II. stupeň)
  - rozvíjet nabídky volnočasových aktivit
  - dále rozvíjet příjemné prostředí pro žáky – ve spolupráci s nimi
  - učit žáky vytvářet přátelské vazby, komunikační a asertivní dovednosti, nenásilné zvládání konfliktů a stresu – možnost využití ve všech vyučovacích hodinách
  - zvyšovat sociální kompetence dětí, rozvíjet dovednosti, které vedou k odmítání všech forem sebeustrukce, projevů agresivity a porušování zákona.
- ✓ zaměřené na učitele
  - postupně zajišťovat literaturu a metodické materiály k prevenci
  - školit třídní učitele pro práci se třídou
  - zajistit školení i pro ostatní pedagogy, asistenty, vychovatelky ŠD
  - zajištění příjemného pracovního prostředí pro pedagogy (škola)
- ✓ zaměřené na rodiče
  - navázat méně formální a častější kontakt s rodiči

- ve spolupráci s výchovnou poradkyní a třídními učiteli zajišťovat pravidelnou školní docházku žáků (jednání s rodiči, lékaři) a odstraňovat tím záškoláctví

CÍLE KRÁTKODOBÉ (s výhledem na jeden rok)

- ✓ zaměřené na žáky
  - prevence v hodinách – daná témata
  - odstraňování nežádoucích projevů v oblasti šikany a agresivity žáků, v případě výskytu jejich okamžité řešení
  - neustále zvyšovat dovednosti žáků v odmítání návykových látek, lehce dostupné tabákové výrobky (nikotinové sáčky a žvýkačky) a alkohol
  - pokračovat ve vedení třídnických hodin dle potřeby
  - celodenní výlety, zážitkové bivaky ve škole, volnočasové aktivity, sportovní, výtvarné a literární soutěže, předmětové olympiády
  - zápis budoucích prvňáčků, loučení s deváťáky, Mikuláš, vánoční jarmark, besídky, den otevřených dveří, akademie
  - fungování schránky důvěry
- ✓ zaměřené na učitele
  - předávání si informací z různých seminářů k problematice
  - spolupráce školního metodika prevence, výchovného poradce a třídních pedagogů při řešení problematického chování jednotlivých žáků i tříd
  - včasné odhalování specifických poruch učení a jiných postižení
  - včasné diagnostikování rizikového chování
  - pokračovat ve vedení třídnických hodin, kde se budou s žáky řešit konflikty a problémy
  - zmapování sociálního klimatu ve třídách a podle výsledků dále s třídou pracovat
  - navozování příznivého klimatu ve třídě
  - ochrana případné oběti negativního chování některých jedinců
- ✓ zaměřené na rodiče
  - informační nástěnka pro rodiče, pravidelná aktualizace webových stránek školy
  - motivovat účast rodičů na třídních schůzkách
  - individuální konzultace školního metodika prevence
  - možnost být přítomen části výuky (po domluvě), pomáhat při akcích školy
  - zajistit a doporučovat kontakty na odborníky – lékaře, psychology, speciální pedagogy
  - organizovat akce přístupné pro děti a rodiče

ZPŮSOB REALIZACE

VNITŘNÍ ZDROJE

- ✓ třídní schůzky – probíhají 2x ročně a 2x ročně se konají konzultační hodiny, schůzky i konzultace vždy probíhají tak, aby bylo při rozhovoru s rodiči zachováno soukromí
- ✓ třídnické hodiny-jejichž náplní jsou mj. komunitní kruhy, hry zaměřené na spolupráci, podporující argumentaci, hry na zklidnění a uvolnění i podporující soustředění,

stmelování, práce s pravidly a řešení aktuálních problémů třídy, práce se vztahy ve třídě, rozvoj specifických dovedností, specifická prevence, diagnostika třídy a další aktivity

- ✓ individuální rozhovory s rodiči – rodiče se mohou s jakýmkoli problémem týkajícím se jejich dítěte obrátit na vyučující i telefonicky (domluvit si schůzku), u dětí na I. stupni jsou v kontaktu téměř denně
- ✓ den otevřených dveří – škola chce rodičům ukázat svoji otevřenost, a proto organizuje jednou do roka (před zápisem) den otevřených dveří, rodiče mohou navštívit kteroukoliv vyučovací hodinu (tuto možnost mají i po domluvě během celého školního roku), nejčastěji je však využívána právě v době zápisu a v nižších třídách
- ✓ vzdělávání pedagogů – vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogů – v současnosti jsme se zaměřili na semináře týkající se vedení třídnických hodin, práci s třídním kolektivem a prevenci na 1. stupni
- ✓ výchovné komise
- ✓ schránka důvěry
- ✓ práce metodicky prevence v suplovaných hodinách – po domluvě s vyučujícím, za kterého se supluje, a třídním dané třídy lze v hodině zařadit vhodnou techniku nebo řízenou diskusi ke zlepšení klimatu ve třídě
- ✓ sběr papíru
- ✓ výtvarné a recitační soutěže, olympiády z různých předmětů – snažíme se zapojit děti co nejvíce a na stránkách školy pak vyzdvihnout jejich úspěch nebo alespoň zmínit jejich účast
- ✓ zařazujeme exkurze

VNĚJŠÍ ZDROJE

- ✓ spolupracujeme s pedagogicko – psychologickou poradnou Žatec (PPP), SPC Měcholupy, Handicap Žatec, Dobrovolní hasiči Žatec, Záchranáři Žatec, SVP Pšov, OSPOD Žatec
- ✓ děti navštěvují divadelní a filmová představení v žateckém divadle
- ✓ pořádáme bivaky ve škole, víkendové sportovní odpoledne, výlety
- ✓ pravidelně spolupracujeme s Mě Policií Žatec
- ✓ pro pedagogy je pestrá nabídka přednášek – vztahy ve škole, ve třídě, klima školy

Koordinace preventivních aktivit ve škole

Za realizaci ŠPP zodpovídá školní metodička prevence, která koordinuje práci jednotlivých učitelů. V rámci své činnosti připravuje ŠPP a jeho realizaci na škole. O programu jsou informováni všichni učitelé, rodiče (při třídních schůzkách) a žáci (v hodinách VO, VZ, PČ, PRV, PŘV). Také z webových stránek školy či jiných novin i veřejnost. Školní metodička se podílí na analýze současného stavu a zároveň na řešení jednotlivých problémů. Spolupracuje s výchovnou poradkyní, třídními učiteli a ostatními pedagogy, dále s OPPP a dalšími odborníky, institucemi a organizacemi. O průběhu naplňování ŠPP informuje vedení školy a spolu s ním pravidelně vyhodnocuje aktuální situaci ve škole.

Analýza současného stavu ve škole

Co se nám daří

- ✓ Realizace individuálních schůzek s rodiči a dětmi
- ✓ Začleňování jednotlivých preventivních témat do výuky.

- ✓ Škola aktivně pracuje s žáky ohroženými školním neúspěchem (doučování, spolupráce s OSPOD)
- ✓ Přestože občas řešíme problémové chování žáků, při jednání s rodiči se nám ve velké míře daří s nimi dohodnout a najít společný zájem pomoci dítěti.
- ✓ Spolupracujeme jako tým a předáváme si informace
- ✓ Spolupráce s dalšími organizacemi (PPP Žatec, SVP Pšov, OSPOD, SPC, Policie ČR)
- ✓ Práce s třídním kolektivem
- ✓ Programy pro třídy zaměřené na stmelení kolektivu, prevenci rizikových jevů a šikany
- ✓ Školní výlety – stmelení kolektivu
- ✓ Spaní ve škole
- ✓ Poradenství k volbě povolání poskytované výchovnou poradkyní
- ✓ Zdravá 5 ve škole – vybrané třídy prvního stupně – program zaměřený na zdravý životní styl a zdravou stravu

Co se nám nedaří

- ✓ Výzvou zůstává problémové chování některých žáků, které se negativně odráží na klimatu celého třídního kolektivu
- ✓ několikrát se ve škole objevovaly nikotinové sáčky v rukou žáků. Každý případ byl individuálně projednán
- ✓ Výzvou zůstává zlepšení motivace žáků
- ✓ Stále je co vylepšovat na klimatu školy a třídních kolektivů
- ✓ Nadužívání mobilních telefonů
- ✓ Výskyt el. cigaret

V uplynulém roce jsme opětovně řešili případy užívání nikotinových sáčků, el. cigaret v budově školy v době vyučování. Dále se budeme zaměřovat na programy a metodiky práce se třídním kolektivem. Knihovna metodika prevence obsahuje tituly zaměřené na šikanu, které jsou k dispozici učitelскому sboru. Dále se budeme v relevantních předmětech věnovat problematice zdraví a zdravých návyků. Důležitým aspektem preventivního působení bude prevence nelátkových závislostí a bezpečné chování v online prostoru. Přestože jsme občas museli řešit problémové chování žáků, při jednání s rodiči se nám ve velké míře daří s nimi dohodnout a najít společný zájem pomoci dítěti. Velikou zásluhu na tom mají třídní učitelé.

K posouzení problematiky slouží dotazníky, které ukazují na informovanost žáků o sociálně patologických jevech, možný výskyt návykových látek na škole i mimo školu, vlastní názor na návykové látky a znalost možností pomoci. Diskuse na dané téma.

O šikaně jsou žáci schopni mluvit a s pomocí výchovné poradkyně, metodicky prevence, ale i ostatních pedagogů situaci začít řešit a obrátit se na odbornou pomoc.

Co se týká alkoholu a kouření, žáci mají dostatek informací o možných následcích, ale dokud bude současný stav okolím tolerován, nadále budou mít možnosti si bez větších problémů alkohol i cigarety zakoupit, pak je naše úsilí téměř marné! Přesně vymezená pravidla o zákazu kouření

tabáku, elektronické cigarety a užívání nikotinových sáčků v prostorách školy a okolí jsou zapracovaná do školního řádu.

Analýza drogové problematiky obsahuje:

- ✓ informovanost žáků o návykových látkách
- ✓ výskyt návykových látek ve škole
- ✓ aktivity žáků – efekt (zpětná vazba)
- ✓ znalosti publikací, filmů o návykových látkách
- ✓ vlastní názory na návykové látky
- ✓ vlastní názory na příčiny zneužívání návykových látek apod.

Součástí analýzy jsou také videokazety, knihy, časopisy a další materiály k drogové problematice, prevence závislostí, používané metodické preventivní materiály, již realizované dotazníky ve třídách a jejich výsledky, aktivity pro pedagogy – školení a semináře, spolupráce s organizacemi, zmapování subjektů pracujících s dětmi a mládeží ve volném čase, kulturní a sportovní střediska, nabídka mimoškolních aktivit

Prevence v jednotlivých ročnících

součást výuky = hlavní podíl na plnění ŠPP mají pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci školy.

I. stupeň

Má na starosti třídní učitel, záleží do značné míry na jeho osobnosti, jak bude pracovat, do kterých předmětů zařadí níže vyjmenované tematické okruhy. Stačí, když si bude uvědomovat svůj podíl na ŠPP, a bude vědět o kontextu v rámci ŠPP.

1. třída

- osobní bezpečí při cestě do školy a ze školy
- zásady vzájemné komunikace děti – dospělí
- vztahy mezi dětmi v kolektivu
- základní hygienické návyky
- využívání volného času, úloha rodiny jako koordinátora

2. třída

- lidské tělo
- zdraví a jeho ohrožení, syndrom CAN - syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte
- zacházení s léky
- režim dne
- zásady vzájemné komunikace děti – dospělí
- vztahy mezi dětmi v kolektivu

3. třída

- pojmy v problematice prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti
- zdraví a jeho ochrana
- lidé kolem nás – násilné činy, jejich trestní postih, vzájemná pomoc
- návyky k samostatnosti, využívání volného času (film, televize, počítač)

- způsob reakce při obtěžování cizí osobou – nácvik situace

Kompetence – po třech letech by měly děti vědět a znát: definici drogy, rozlišení mezi potravinami, jedy a léky. Bezpečnostní doporučení o volně prodejných lécích i lécích na lékařský předpis. Kdo smí léky podávat. Nesprávné podávání léků je škodlivé. Znalost jedovatých a nebezpečných předmětů v okolí. Znalost důležitosti dobrých zdravotních návyků – výživy, hygieny, spánku a cvičení. Jak se chránit před cizími lidmi. Jak odmítat věci, o nichž se ví, že jsou špatné. Naučit se sdělovat dospělým různé příhody o cizích lidech. Jak s dětmi ve třídě žít a komunikovat. Vědomí rodiny jako zázemí a útočiště dítěte. Rozhodovat se na základě úvahy.

4. třída

- lidské tělo – rozdílnost pohlaví
- životospráva a důsledky nevhodných návyků
- využívání volného času
- pojmy – drogová závislost a sexuální výchova
- vztahy v dětském kolektivu

5. třída

- domov – rodina – důvěra – vztahy
- léčivé a návykové látky
- využívání volného času, vztahy v dětském kolektivu
- komunikace s cizími lidmi, internetová komunikace
- poznatky o zákl. negativních vlivech tabáku a alkoholu
- puberta a její projevy

Kompetence – po pěti letech by měly děti vědět a znát: přesné informace o alkoholu tabáku a marihuaně. Jaké následky má jejich braní, které je v rozporu se zákonem. Získání asertivních dovedností při odmítání. Pozitivní rozhodování a kritické uvažování. Schopnost týmové spolupráce, vytváření zdravých vztahů. Chápání hodnoty dobrých vzorů pro životní role. Snaha udržet si své zdraví. Umět nakládat se svým volným časem – úskalí počítače, mobilu, videoher. Chápat problémy jiných, snažit se pomáhat.

Příklady metod práce pro učitele na 1. stupni:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuální odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říct „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě

- osvojování a upevňování základních návyků v rámci zdravého životního stylu – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování rizikových problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči – informovat a nechat se informovat
- široká nabídka volnočasových aktivit, hovořit o nebezpečí internetové komunikace
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd.

II. stupeň

Práce na II. stupni je velmi důležitá, ale i obtížná z hlediska koordinace činnosti. Není dobré, když se děti cítí informacemi přesyceny. Učitelé občanské výchovy, rodinné výchovy a dalších by měli jasně vědět, co se kdy probírá, jaké nadstandartní aktivity děti absolvují.

Významnou roli opět hraje osobnost učitele. Níže uvedená témata pro práci se týkají hlavně občanské a rodinné výchovy, ale i přírodopisu, chemie, dějepisu, zeměpisu, jazyků a dalších předmětů, ale i výtvarné výchovy a třídnických hodin

6. třída

- pojmy z problematiky prevence drog, účinky drog na lidské zdraví
- rizika kouření, alkoholu, marihuany – podpora abstinence
- vhodná náplň volného času, denní řád, čas strávený u počítače, televize
- sousedé, hosté a cizí lidé, lidská setkání, manželství a rodičovství
- domov a jeho přírodní okolí

7. třída

- vymezení a preference životních cílů v období dospívání
- mezilidské vztahy a jejich mravní zásady
- vztahy dívek a chlapců
- vrstevnické vztahy
- komunikace na internetu, fotografie, filmy
- způsoby odmítání drog
- podpora abstinence návykových – látek tabák, alkohol
- osobní zodpovědnost
- zdravé alternativy
- národ
- právo a morálka, práva a povinnosti občanů
- přírodní bohatství a jeho ochrana

- komunikace na počítači, práce s fotografiemi

8. třída

- fyziologie působení drog
- nervový, reprodukční a imunitní systém, tělesné a duševní změny
- rozvoj závislosti a její nepředvídatelnost, stádia závislosti
- drogy – rodina – společnost
- zákony a předpisy týkající se zneužívání drog, věková hranice trestní odpovědnosti
- aktivity podporující životní styl bez drog
- kontaktní místa, nadace, občanská sdružení
- rasismus – člověk a předpoklady soužití
- deklarace lidských práv
- náboženství

9. třída

- představa zdravého životního stylu mladistvých
- sebevědomí a sebepojetí, komunikace
- volba životního partnera
- způsoby řešení osobních problémů
- vztahy mezi užíváním návykových látek a chorob, problematika sexuálního chování, drog a HIV/AIDS
- kontaktní místa v oblasti drogové závislosti
- národ, komunistická zvěle – vynucená emigrace
- brainwashing
- život na planetě Zemi

Příklady metod práce pro učitele na 2. stupni

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí včetně počítačových
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik

- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Kompetence – žáci by měli před opuštěním ZŠ znát a umět: Chápat krátkodobé a dlouhodobé účinky návykových látek souvisejících s chorobami a poškozením zdraví – včetně HIV/AIDS, poruch učení, společenských a sociálních znevýhodnění, poškození matky v těhotenství... Znat nebezpečí experimentování s drogami vzhledem k nepředvídatelnosti působení. Znalost trestního zákona. Znat pojem závislosti – př. na člověku, internetu... Získání sebevědomí. Získání schopnosti čelit tlaku vrstevníků, umět odmítat, stát si za svým názorem. Vnímat tlak médií, uvědomovat si nebezpečí manipulace. Být zodpovědný. Dávat v životě přednost zdravým alternativám.

Během devítileté výuky na škole se žáci seznámí s tématy:

- ✓ Návykové látky – drogy
- ✓ Rizikové chování v dopravě
- ✓ Poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)
- ✓ Alkohol u dětí školního věku
- ✓ Syndrom týraného dítěte – CAN
- ✓ Školní šikanování
- ✓ Kyberšikana
- ✓ Homofobie
- ✓ Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- ✓ Vandalismus
- ✓ Záškoláctví
- ✓ Krádeže
- ✓ Tabák, elektronické cigarety
- ✓ Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
- ✓ Netolismus
- ✓ Sebepoškozování
- ✓ Nová náboženská hnutí
- ✓ Rizikové sexuální chování
- ✓ Příslušnost k subkulturám
- ✓ Domácí násilí

Vzdělávání pedagogů

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s rizikovým chováním žáků spočívá v samostudiu všech učitelů školy, a především školního metodika prevence. Pro pedagogy podílející se na realizaci ŠPP je metodickým pomocníkem školní metodik prevence, který pro ně vyhledává nové informace a podněty. Další vzdělávání bude odvislé od aktuální nabídky (nabídka školení a seminářů atd.).

Školní metodička prevence je plně kvalifikovaná, absolvovala dvouleté akreditované specializační studium Poradenské služby v ZŠ a SŠ na PedF UK, obor školní metodik prevence.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou o ŠPP, jeho realizaci, o dění ve třídě a akcích informováni na třídních schůzkách. Mají možnost konzultací s učiteli, jsou vybízeni ke spolupráci se školou a žádáni o pomoc při některých aktivitách. Rodiče problémových žáků jsou zváni k jednání do školy, jednání se účastní třídní učitel, školní metodička prevence, výchovná poradkyně, případně zástupce vedení školy. S ŠPP a s aktivitami školy se může veřejnost seznámit také na webových stránkách školy.

Aktivity a kroužky

Škola se rovněž zapojuje do dlouhodobých preventivních programů, které budují správný postoj k životu a zdravému životnímu stylu. V těchto projektech budeme i nadále pokračovat. Jedná se zejména na 1. stupni o Mléko do škol a Ovoce a zelenina do škol.

Také se pravidelně zajímáme o různé projekty, které se váží jak k prevenci, tak i posilování kompetencí žáků a budování dobrých vztahů v kolektivu.

V rámci tzv. Šablon realizujeme řadu aktivit, které slouží k podpoře žáků ohrožených školním neúspěchem a také ze sociálně znevýhodněného prostředí. Jedná se zejména o volnočasové aktivity, doučování a podpora kompetencí.

Aktivity, které se opakují jsou např.: Osłavy 65.výročí založení základní školy, Měcholupský maraton, Den dětí, Den země, Den otevřených dveří, Vánoční jarmark, Školní ples, Akademie atd. probíhají a budou probíhat i besedy s odborníky podle možností školy a momentální nabídky akcí.

Žáci musí vědět, kam se mohou obrátit se svými dotazy nebo kde získají potřebné informace. Mají možnost kdykoli prohodit svoje problémy s metodikem nebo výchovným poradcem.

Na I. a II. stupni probíhají kroužky pod vedením učitelů I. a II. stupně.

Pro žáky jsou připraveny tyto akce:

- Výuka plavání
- Zdravé zuby – v rámci zdravého životního stylu
- Sportovní den
- školní výlety a exkurze
- návštěvy divadelních, filmových představení dle nabídky
- Mikulášská nadílka
- Uklid'me Česko
- 72 hodin
- Den stromu
- Den vody
- Měcholupský štafetový maraton
- Drakiáda
- Plavecký výcvik
- návštěvy knihovny, besedy
- DDH
- Dýňobraní
- Handicap
- Přetahování lanem
- Den Země
- Les ve škole, škola v lese
- Ovoce do škol
- Dopravní výchova

- Den dětí
- Vánoční jarmark
- Velikonoce
- Akademie
- Tematické přednášky a workshopy dle aktuální nabídky
- Dravci
- besedy s odborníkem dle aktuální nabídky
- rozloučení s 9. ročníkem

Řešení přestupků

Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, které se týká držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy a během školních akcí, bude to klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce.

Bude sledováno i další rizikové chování žáků– záškoláctví, šikana, kyberšikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči ve škole (za školu se účastní ŠMP, VP, případně vedení školy)
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění OSPOD
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR
6. další postupy (viz Věstník)

Záškoláctví

V případě zjištěného záškoláctví postupujeme dle Metodického pokynu k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002).

V opakovaných případech záškoláctví spolupracujeme s OSPOD a dáváme podnět přestupkové komisi.

Šikana

V případě ohlášení šikany žáky, případně rodiči, nebo při podezření na šikanu ve škole postupujeme podle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Oblast školství

Speciálně pedagogické centrum Žatec, Lidická ul. 1254, tel.: 415 711 329

Pedagogicko-psychologická poradna Žatec, Smetanovo nám., tel.: 415 712 761

Pedagogicko-psychologické poradenství EDUCO Žatec, Masarykova ul., tel.: 415 710 166

Oblast sociální věci

Sociální odbor MěÚ Žatec, Obránců míru 295, tel.: 415 736 405

Kurátorky pro děti a mládež, MěÚ Žatec, tel.: 415 736 406-7

Okresní státní zastupitelství Louny, Štefánkova ul. 1132, tel.: 415 652 365

Středisko výchovné péče Dyáda Most, Růžová 1408, tel.: 476 704 017

VÚ a SVP Pšov, Pšov 1, tel.: 415 214 615

Sociálně psychologické centrum o.s. Mosty, Most, třída Budovatelů 2957, tel.: 774 680 013

Rodinné centrum Sedmikráska, Žatec, nám. Svobody 150, 151, tel.: 776 322 176

Oblast zdravotnictví

Obvodní dětské lékaři

K-centrum Žatec, Dvořákova 11, tel.: 602 219 371

Policie ČR, Městská policie

Policie ČR Žatec, Dlouhá 111, tel.: 415 710 048, 415 710 098

Služba kriminální policie – oddělení nezletilých, tel.: 415 711 229

Městská policie Žatec, tel.: 415 711 060

Harmonogram programu v roce 2024 – 2025

1. Volnočasové aktivity žáků, adaptace

(září-říjen)

Zapojení do kroužků na škole /celoročně/.

Adaptační dny

Vytvoření třídních pravidel

Zahájení plaveckého výcviku

Procházka přírodní zahradou

2. Seznámení žáků s PP

(listopad - prosinec v hodinách VO, VZ, PČ, PRV, PŘV PČ, PV)

3. Seznámení rodičů s PP

(listopad v rámci třídních schůzek)

4. Zapojení do preventivního projektu (programy prevence kriminality, mimosportovní činnosti) Policie ČR

(zapojení žáků ze Základní školy Měcholupy po celý školní rok)

5. Sportovní soutěže a vědomostní olympiády

6. Ankety

Ankety budou zaměřeny hlavně na šikanu a protidrogovou prevenci. Účastní se žáci 2. až 9. třídy. (termín prosinec–únor).

7. Besedy, divadlo, kino pro žáky

Besedy budou zaměřeny na protidrogovou prevenci, práce s třídním kolektivem a preventivní programy (Normální je nekouřit, Nenech si ubližovat a svěř se, Šikana a kyberšikana -je v jednání s Mě Policií Žatec termín listopad).

8. Další besedy a aktivity

Tento bod bude plněn podle aktuálních nabídek a možností školy.

Závěr

Školní preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. V rámci preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně patologických jevů s výcvikem v sociálních dovednostech. Preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost své práce. Toto chceme dosáhnout dobrou a pravdivou informovaností, ochotou vyslechnout druhého a nalezením správné cesty v případě pomoci.

Jednotlivé části programu budou kontrolovány realizátorem programu a pravidelně vyhodnocovány, a podle výsledků mohou být modifikovány. S výsledky budou seznámeni ostatní pedagogové.

Poznámka: další protidrogové a preventivní aktivity rizikového chování budou v průběhu realizace programu doplňovány a upravovány podle potřeb.

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz

Celostátní okamžité poradenství “co dělat” - pro školy (učitel, ředitelka) i veřejnost (děti, rodiče) – zřízený mail prevence@msmt.cz

Užitečné odkazy a materiály:

1. Bezpečnost dětí na internetu
<https://www.e-bezpeci.cz/>
2. Poruchy příjmu potravy
<http://www.centrum-anabell.cz/>
3. Návykové látky
<http://www.p-centrum.cz/poradna-pro-alkoholove-a-jine-zavislosti/>
4. Prevence na doma – pracovní listy a materiály ke stažení pro rodiče i pedagogy – k těmto oblastem primární prevence rizikového chování: návykové látky, kyberšikana a netolismus, poruchy příjmu potravy, bezpečné/nebezpečné sexuální chování, agresivní chování, šikana
<https://www.pppuo.cz/prevence-na-doma>

5. Výchova ke zdraví – závislosti – edukační materiály
<http://www.vychovakezdravi.cz/clanky/zavislosti/edukacni-materialy.html>
6. Prevence péče o duševní zdraví – poradenství v oblasti duševního zdraví a psychické pomoci
<https://nevypustdusi.cz/>
<http://linkapsychickepomoci.cz/>

Videa:

1. Kyberšikana

https://www.youtube.com/watch?v=AwIm8AfWXO8&ab_channel=KPBI-Krajprobezpe%C4%8Dn%C3%BDinternet

2. PC hry a závislost

https://www.youtube.com/watch?v=pcMqJRq7q2A&ab_channel=KPBI-Krajprobezpe%C4%8Dn%C3%BDinternet

3. Sociální sítě

Díl 1. https://www.youtube.com/watch?v=mvTqy-mdKvU&ab_channel=KPBI-Krajprobezpe%C4%8Dn%C3%BDinternet

Díl 2. https://www.youtube.com/watch?v=tD6P6MaY8I4&ab_channel=KPBI-Krajprobezpe%C4%8Dn%C3%BDinternet

4. Další videa k problematice e-bezpečí <https://www.youtube.com/user/ebezpeci/videos>

5. Poruchy příjmu potravy

https://www.youtube.com/watch?v=q78tZFaWnBc&ab_channel=V%C3%ADm%2Ccoj%C3%ADmju

6. Závislost na drogách

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/7295-zavislost-na-drogach>

Platné předpisy

Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

Příloha č. 22 Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví.

Nastavení systémové metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením. č. j. MSMT-5217/2017-1

Metodický pokyn Ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikánování ve školách a školských zařízeních č.j. 22294/2013-1.

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)

Volný čas a prevence u dětí a mládeže (MŠMT 2002)

Evaluace a diagnostika preventivních programů (MŠMT 2002)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25 884/2003-24 (Věstník MŠMT sešit 11/2003)

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11691/2004-24 (Věstník MŠMT sešit 6/2004)

Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005-2008, č.j.: 10 844/2005-24

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005 (Věstník MŠMT sešit 2/2006)
Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 20 006/2007-51 (Věstník MŠMT sešit 11/2007)

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny?highlightWords=Metodick%C3%A9+doporu%C4%8Den%C3%AD+pro+prim%C3%A1rn%C3%AD+prevenci+rizikov%C3%A9ho+chov%C3%A1n%C3%AD+%C5%A1kol%C3%A1ch>

- Strategie prevence RCh 2013-2018923.46 KB
- Metodický pokyn k šikaně 22294/2013-1214.88 KB
- Metodický pokyn přílohy 1-5185.93 KB
- Metodický pokyn záškoláctví 10194 2002-14168.07 KB

➤ Č.j.: MŠMT- 32548/2017-1.

CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept

Příloha č. 11 Název: Záškoláctví

Autor: PaedDr. Miroslava Salavcová, Mgr. Vladimír Foist

➤ Č.j.: MŠMT- 32549/2017-1

CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept

Příloha č. 10 Název: Vandalismus

Autor: Mgr. Jarmila Kaplanová, Mgr. Zdeňka Procházková

➤ -Č.j.: MŠMT- 32550/2017-1

CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA

Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept

Příloha č. 7 Název: Kyberšikana a další formy kybernetické agrese

Autor: Kamil Kopecký, René Szotkowski (Centrum PRVoK PdF UP Olomouc)

Školní metodička prevence: Mgr. Helena Gondeková / vysokoškolské vzdělání, nadstavbové - specializační studium pro školní metodiky prevence

- Konzultační hodiny: kabinet metodika prevence – první patro, vpravo na konci chodby: pro žáky: kdykoliv i během vyučování, pro rodiče: během třídních schůzek, po telef. domluvě kdykoliv
- Informační nástěnka – první patro
- Internetové stránky školy
- Schránka důvěry – přízemí

Výchovná poradkyně: Mgr. Klára Cíglová / vysokoškolské vzdělání, nadstavbové – specializační studium pro výchovné poradenství

- konzultační hodiny – přízemí vlevo na konci chodby, po telef. domluvě
- informační nástěnka - první patro, volba povolání
- internetové stránky školy

Plán může být doplňován dle potřeby a na základě získání dalších poznatků.

V Měcholupech 26. 9. 2024

Metodik prevence:
Mgr. Helena Gondeková

Ředitelka školy:
Mgr. Klára Cígllová